

УДК 94(477.44) (06)

В 48

Вінниччина: минуле та сьогодення. Кращі дослідження. Матеріали XXXI Вінницької Всеукраїнської наукової історико-краєзнавчої конференції 24-25 вересня 2020 р. Присвячена 30-річчю з дня проголошення Декларації про державний суверенітет України / Ред.кол. : Ю.А. Зінько (відп. редактор), С.А. Лапшин (відп. секр.), С.М. Василюк та ін. Вінниця : Нілан-ЛТД, 2020. 352 с.

Рекомендовано до друку вченою радою факультету історії, права і публічного управління Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського (протокол № 11 від 26 червня 2020 р.).

Редакційна колегія:

Ю.А.Зінько (відповідальний редактор); С.А.Лапшин (відповідальний секретар); С.М.Василюк; К.І.Висоцька; А.В.Войнаровський; Б.М.Галайко; С.О.Гусев; Т.Р.Кароева; О.А.Коляструк; П.М.Кравченко; В.В.Кононенко; О.І.Криворучко; Ю.В.Легун; І.В.Мазур; О.А.Мельничук; І.І.Ніколіна; І.М.Романюк; Ю.С.Степанчук, О.Ю.Федоришин.

Рецензенти: В. М. Даниленко – доктор історичних наук, професор, член-кореспондент НАН України, завдувач відділу історії України другої половини ХХ ст.;

С. Д. Гальчак – доктор історичних наук, професор Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського.

Адреса редакційної колегії: 21100, м. Вінниця, вул. К. Острозького, 32, Вінницький державний педагогічний університет імені Михайла Коцюбинського. Факультет історії, права і публічного управління.

Автори вміщених статей та матеріалів висловлюють власну думку і несуть відповідальність за достовірність наведених фактів та відомостей.

На обкладинці фотоілюстрації: Підняття у Вінниці синьо-жовтого національного прапора 21 жовтня 1990 р. / 3 архіву "Центр історії Вінниці".

ISBN 978-966-924-869-5

© Вінницький державний педагогічний університет імені Михайла Коцюбинського, 2020.

ПІДГОТОВКА ВИСОКОКВАЛІФІКОВАНИХ КАДРІВ МЕДИЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ ВІННИЦЬКОЇ ОБЛАСТІ У ПІСЛЯВОЄННИЙ ПЕРІОД

У березні 1944 р. Вінниччина була звільнена від нацистських загарбників. Близько трьох років хазяйнували окупанти на території Вінницької області, завдавши величезної шкоди народному господарству та системі охорони здоров'я населення. По-варварськи зруйновані і пограбовані підприємства, житла, комунальні споруди, культурно-просвітницькі заклади тощо [1, с. 82].

Медична сфера відносилася до числа галузей, які найбільше постраждали від нацистської окупації. Тому, поряд з докорінною модернізацією економіки регіону, певні заходи радянська влада спрямовувала і на відновлення роботи медичних установ. Першою проблемою стала гостра нестача кваліфікованих медичних кадрів. Зважаючи на цю проблему, тогочасне радянське керівництво низкою наказів та урядових постанов сприяло якнайшвидшому відновленню роботи медичних навчальних закладів. На Вінниччині таким закладом був Вінницький медичний інститут [1, с.93].

Труднощі по відновленню навчального закладу були неймовірні. Матеріально-технічна база інституту виявилася вщент зруйнованою. Повністю знищеним був твердий і м'який інвентар, у більшості теоретичних кафедр і клінік, були відсутні лави в лекційних аудиторіях, а лікарняне обладнання розкрадено. З початком роботи інституту деякі клінічні кафедри не мали своїх баз, значна кількість теоретичних кафедр базувалася у зруйнованому морфологічному корпусі, клубі та інших приміщеннях, які були пристосованими для проведення навчального процесу. Не було лабораторій, обладнання, апаратури, підручників, наукової і навчально-методичної літератури. Крім того, окупанти знищили частину викладачів, чим завдали колосального збитку в особовому складі професорсько-викладацьких кадрів.

Однак, незважаючи на ці складнощі, у Вінницькому медичному інституті швидко була відновлено матеральна та навчально – наукова база.

Станом на 1 вересня 1945 р. серед професорсько-викладацького складу Вінницького медичного інституту науково-педагогічну роботу вели: 9 професорів, 8 доцентів, 5 асистентів кандидатів наук, 66 асистентів і викладачів без вченого ступеню. У 1952 р. докторів наук вже було 14, у 1956 р. – 18, у 1957 р. – 19. Значно зросла і кількість асистентів – кандидатів наук. Так, у 1952 р. їх було 9, у 1956 р. – 20, у 1957 – 29 [5, с.637].

На 1 вересня 1945 р. студентами були укомплектовані всі курси. Кількість студентів лише за один рік значно збільшилася і надалі була тенденція до зростання, особливо на старших курсах, за рахунок демобілізованих фронтників і тих студентів, що повернулися з евакуації і раніше навчалися в медичних вузах країни. Внаслідок цього, в 1951 році з Вінницького медичного інституту випустилося вже 687 молодих спеціалістів.

Після визволення міста Вінниці від загарбників у 1944 році починається відновлення занять у Вінницькій фельдшерсько-

акушерській школі. В перші роки колектив школи працював в складних умовах: не було приміщення, підручників, медичної апаратури, інструментарію. З 22 березня 1945 року директором школи призначається Дмитро Федорович Муравйов, який очолював її до 1947 року. Під час роботи директором він організував навчальний процес майже на порожньому місці та домогся встановлення документації, що була знищена нацистами [2, с. 49].

Вінницька фельдшерсько-акушерська школа після визволення міста Вінниці від загарбників працювала, в повній мірі з квітня 1944 року, надавала кваліфікацію випускникам, які були потрібні всім фельдшерсько-акушерським пунктам у лікувально-профілактичних установах області та за її межами.

Після повернення з фронту школу вдруге очолює А. Г. Лойферман. У 1947 році він одразу налаштовує педагогічний колектив на відновлення навчально-матеріальної бази школи, створення відповідних умов для навчання студентів та членів педагогічного колективу.

У 1949 році у школі нараховувалось 45 викладачів. У звітах відзначені найкращі із них: М.М. Головцев – викладач хірургії, доцент; С.Б. Мазо – викладач фізіології.

Крім того, відродив свою діяльність Вінницький фармацевтичний технікум який протягом тривало періоду часу був важливим осередком підготовки фармацевтів. Впродовж свого функціонування залишався чи не єдиним в УРСР осередком національної медичної освіти, постійно докладаючи зусиль для збереження української мови у навчальному процесі. Врешті, він став кузницею кваліфікованих фармацевтів, майже всі з яких були забезпечені робочими місцями, зважаючи на зростання чисельності аптек в містах Поділля.

Таким чином, підсумовуючи все вищезазначене, можна зробити висновок, що у післявоєнний період, завдяки величезним зусиллям, вінничанам протягом короткого проміжку часу вдалося відновити роботу медичних навчальних закладів і тим самим вирішити проблему нестачі висококваліфікованих медичних кадрів.

ДЖЕРЕЛА ТА ЛІТЕРАТУРА

1. Ашурков А.Д., Барсуков М.И., Морозов И.Н., Новикова Т.П., Слонимская И.А. Очерки истории здравоохранения СССР (1917-1956 гг.) / Под ред. М.И.Барсукова. – М.: Медгиз, 1957. – 392 с.
2. Митерев Г.А. В дни мира и войны. – М.: Медицина, 1975. – 256 с.
3. Перехрест І. В. медико-санітарні наслідки великої вітчизняної війни для населення України та їх ліквідація у період відбудови (1943-1950 рр.): Автореферат дис. ... к. і. н. – Донецьк, 2007.-с.18-19.
4. Охорона здоров'я України в братній сім'ї народів СРСР/ За ред. В.М.Гиріна. – К.: Здоров'я,1982. – С.46, 67.
5. Лекарев Л.Г. и др. Потребность населения Винницы в стационарной помощи и методика её определения//Врачебное дело. – 1957. - №6. – С.635-640.